

Kilder til **Betjenten**

1. OVERSIGT: Politiets roller

Politiets forskellige roller under 2.verdenskrig

1

Den 9. april 1940 besluttede de danske politikere, at politiet skulle samarbejde med de tyske besættelsestropper.

Redigeret fra "Gads leksikon om dansk besættelsestid 1940-1945." Udgivet 2002.

(Havde Danmark ikke samarbejdet med Tyskland de første år, ville mange flere danskere være døde under krigen).

2

Politiet var som del af systemet en udøvende magt frem til den **29. august 1943** og loyale overfor politikerne.

Redigeret fra <http://www.historie-online.dk/>

(Det betød blandt andet at fange evt. modstandsfolk, men også selv at kunne passe på fangerne ikke led overlast).

3

Den 19. september 1944 sluttede samarbejdet med den tyske besættelsesmagt og det danske politi. Der blev sendt et stort antal danske betjente til kz-lejre i Tyskland.

Redigeret fra politimuseum.dk

Fra da af måtte de danske betjente, som ikke var blevet fanget bede om hjælp fra modstandsfolk eller selv blive det)

4

Befrielsen 5. maj 1945

Politiet kan igen begynde at arbejde under normale vilkår.

Kilder til **Betjenten**

2. FOTO+TEKST: Under Jorden

Om kilden

Titel: "Under Jorden" fra bogen "Jul i Sorø - årgang 37"

Publiceringsår: 1989

Copyright: Sorø Lokalarkiv

Hvor er stammer kilden fra?: citat fra "Jul i Sorø - årgang 37"

Kilder til **Betjenten**

3. FOTO+TEKST: I Frøslev-lejren

Om kilden

Titel: uddrag fra bogen "Jul i Sorø - årgang 37"

Publiceringsår: 1989

Copyright: Sorø Lokalarkiv

Hvor er stammer kilden fra?: citat fra "Jul i Sorø - årgang 37"

Kilder til **Betjenten**

4. FOTO: Trafikuheld

Talrige er de trafikuheld, som Knud Pedersen gennem årene måtte ud og optage rapport om som her på hjørnet af Løngvej og Haverupvej.

Om kilden

Motiv: Knud Pedersen ved trafikuheld

År: 1989

Fotograf: Ukendt

Copyright: Sorø Lokalarkiv

Hvor stammer kilden fra: "Jul i Sorø - årgang 37"

Kilder til **Betjenten**

5. FOTO: Politimesteren

Da fhv. Politimester Ove Hensen, Slagelse, i besættelsestidens første år soled sig i tyske officers gunst.

Om kilden

Motiv: Politimester Hansen

År: 1945

Fotograf: Ukendt

Copyright: Sorø Lokalarkiv

Hvor stammer kilden fra: Sorø Amtstidende

Kilder til **Betjenten**

6. UDDRAG: Arresteret

ARRESTERET

Aktionen lykkedes, og 24 containere fyldt med våben blev kørt væk, men næste dag var der razzia i Sorø. I første omgang lykkedes det Knud at slippe væk, men tidligt om morgenen den 7. marts blev han arresteret i et værelse på Frederiksberg.

Hans identifikationspapirer fortalte, at han hed Knud Pedersen og var postbud i Århus, men da tyskerne gennede ham ned ad trappen stod det ældre ægtepar, som ejede ejendommen, for foden af den. Tyskerne spurgte, om de kendte ham, og svaret lød:
– Det er jo betjenten!

I FORHØR

Senere på dagen blev han kørt til politigården, hvor han kom i forhør.

Om kilden

Titel: Citat fra bogen "Jul i Sorø - årgang 37"

Publiceringsår: 1989

Copyright: Sorø Lokalarkiv

Hvor er stammer kilden fra?:
Citat fra "Jul i Sorø - årgang 37"

7. UDDRAG: Postbudet

Da postbud Knud Pedersen i begyndelsen af 1943 delte breve ud i Århus, anede han ikke, at han to år senere i Sorø skulle involveres i en række dramatiske begivenheder, der kunne have kostet ham livet.

Han vidste kun, at han havde lyst til at blive politibetjent – ikke mindst fordi lønnen var næsten dobbelt så høj som et postbuds. 1. marts 1943 meldte han sig til korpset, og i slutningen af samme måned meldte den 27-årige reserve-betjent sig til tjeneste på Ringsted Politistation, hvor hans første opgave blev bevogtning af banestrækningen fra Sorø og fire km mod vest.

Hans forudsætninger var et otte dages kursus på Politiskolen i København samt 14 dage ved udrykningstjenesten i Horserød.

Da den tyske besættelsesmagt i slutningen af august samme år indførte spærretid, blev Knud Pedersen efter ansøgning tilknyttet Sorø Politistation.

Om kilden

Titel: Citat fra bogen "Jul i Sorø - årgang 37"

Publiceringsår: 1989

Copyright: Sorø Lokalarkiv

Hvor er stammer kilden fra?:
Citat fra "Jul i Sorø - årgang 37"

Kilder til **Betjenten**

8. UDDRAG: Det værste

DET VÆRSTE

Knud Pedersen betragter sine mange år som betjent i Sorø som gode. Han fik gennem årene mange gode venner, og respekten for politiet og dets arbejde var høj.

En ting vænnede han sig dog aldrig til.

– Det var at skulle ud til pårørende og fortælle, at et familiemedlem var blevet slået ihjel ved en trafikulykke eller havde begået selvmord. Det var det værste ved politiarbejdet, og flere gange allierede jeg mig med en præst eller en læge, fortæller han.

1. april 1976 – efter 33 år i uniformen – gik Knud Pedersen på pension som 60-årig. De næste syv år bevarede han dog kontakten til politiet som ferieafløser.

Ialt 40 år blev det altså til – og ikke en eneste gang i de mange år har han prøvet at trække pistolen – og det er han glad for.

Om kilden

Titel: Citat fra bogen "Jul i Sorø - årgang 37"

Publiceringsår: 1989

Copyright:
Sorø Lokalkiv

Hvor er stammer kilden fra?:

Citat fra "Jul i Sorø - årgang 37"

9. UDDRAG: Under Jorden

UNDER JORDEN

19. september 1944 blev det danske politi arresteret. I Sorø betød det i første omgang kun en afvæbning, hvorefter betjentene blev sendt hjem. Knud Pedersen overhørte ikke advarslerne, og samme dag

gik han under jorden hos smeden i Suserup, som hans værtinde på Solbakkevej kendte.

Om kilden

Titel: Citat fra bogen "Jul i Sorø - årgang 37"

Publiceringsår: 1989

Copyright: Sorø Lokalkiv

Hvor er stammer kilden fra?: Citat fra "Jul i Sorø - årgang 37"

Kilder til **Betjenten**

10. ARTIKEL: historieforfalskning.dk (Original)

Ikke ændret et komma

Stevnsborg indledte med at erklære, at det ikke var nogen hemmelighed, at dansk politi havde et blakket ry når det gælder i 1930'erne, og i særdeleshed, når det gælder besættelsestiden 1940 - 45.

Forfattere fra venstrefløj, der har manet et billede frem af politiet som fascistoidt, ja nazistisk. Tillad mig at henvise til Carl Madsen, der raskvæk taler om dansk politi som Gestapo og ikke viger tilbage for ord som rakkertjeneste. Ubestrideligt, at der var nazister blandt de 10.000 mand, politistyrken kom op på under besættelsen. Det ville have været sært andet. Og for resten var der også kommunister i styrken, som politiassistent Herluf Rasmussen Henrik Stevnsborg henviste til en systematisk undersøgelse, politiledelsen havde foretaget i 1939 i samtlige 72 politikredse. Der var problemer enkelte steder, i Ålborg, i visse sønderjyske kredse samt et par af Københavns Politis specialafdelinger. "Men den store masse af politibetjente var gode socialdemokrater.

Størsteparten af styrken rekrutteredes fra de arbejderhjem, der traditionelt stemte socialdemokratisk - hvad jo næsten hver anden vælger gjorde i de år " sagde taleren, som også fastslog, " at politiet er med andre ord sit eget. Politiet skal ses på et politisk bagtæppe. Det var da også politikerne, der satte takt og tempo for politiet under besættelsen. Man kan lide samarbejdspolitikken og forhandlingspolitikken eller ej, det ændrer ikke en tøddel på at dansk politi af politikere blev bundet op på selv samme samarbejdspolitik allerede 9 april, da politikerne - om end under protest - ordnede Danmarks forhold under hensyn til den stedfundne besættelse, og herunder accepterede, at dansk politi skulle beskytte tyske interesser.

Den næste, der fik ordet var arkitekt Erik Kolling Andersen, Helgenæs.

Han havde under besættelsen deltaget i en illegal gruppe i Århus, som foretog en række sabotageaktioner mod den tyske besættelsesmagt. Han var ikke af den samme opfattelse som Stevnsborg, når det gjaldt politiets indsats i årene 1940 - 45.

Det var hans bestemte indtryk, at politifolk var særdeles aktive i opklaringsarbejdet om sabotager, og at de var loyale overfor regeringen, og var savnet i modstandsarbejdet.

I en sabotage mod et tysk uniformsdepot i Århus flygtede en af de anholdte. Med det resultat, at mordkommissionens chef, Otto Himmelstrup, som skulle opklare sagen, udleverede de fire øvrige fængslede til tyskerne som gidsler. De blev truet med henrettelser, hvis den flygtede ikke blev fanget. 138 husundersøgelser længere fremme i tid blev det konstateret, at den flygtede ikke var fundet, og de fire, der var overført til tyskerne fik hver 10 års tugthus. det var den 16. december 1942. hvor de straks efter dommen blev ført til afsoning i Tyskland.

Erik Kolling oplyste, at det danske sikkerhedspoliti havde en særlig kasse, som kunne honorere stikkere og udbetale dusører. I sagen, som han havde omtalt, udlovede dansk politi en dusør på 5.000 kr. til den, der kunne medvirke til at opklare sabotagen. Det var mange penge dengang, hvor en håndværker havde en ugeløn på ca. 80 kr.

En anden sabotagesag i Århus 28. maj 1943, hvor sabotøren Villy Schmidt blev dræbt under aktionen, blev lige så ihærdigt efterforsket. Langt over 100 personer blev afhørt. En af dem var Erik Kolling, som først kom i dansk fængsel, og derefter udleveret af danske myndigheder til et tysk fængsel. Han fik chancen for at flygte i februar 1944... men sagen bar tydeligt præg af tæt samarbejde mellem tysk og dansk politi helt ind i 1944 i sager om modstandskampen.

Om kilden

Titel: Ikke ændret et komma

Url: www.historieforfalskning.dk

Tidspunkt for download: maj 2011

Udgiver bag siden: Bag hjemmesiden står Dokumentationscenter mod historieforfalskning. Foreningen er siden blevet nedlagt på en ekstraordinær general forsamling. Hvor stammer kilden fra?: Artiklen er blevet publiceret på foreningen hjemmeside, som en del af foreningens ønske om, at nuancere debatten omkring anden verdenskrig. Forfatteren til artiklen er ukendt.

Kilder til **Betjenten**

10. ARTIKEL: historieforskning.dk (Redigeret)

POLITI SOM TYSKE MEDHJÆLPERE

Den tidligere modstandsmand Erik Kolling Andersen havde under besættelsen deltaget i en illegal gruppe i Århus, som foretog en række sabotageaktioner mod den tyske besættelsesmagt i årene 1940 - 45.

Det var hans bestemte indtryk, at politifolk var særdeles aktive i opklaringsarbejdet om sabotager, og at de var loyale overfor regeringen, og var savnet i modstandsarbejdet.

F.eks. havde det danske sikkerhedspoliti havde en særlig kasse, som kunne honorere stikkere og udbetale dusører. Dansk politi udlovede en dusør på 5.000 kr. I en bestemt sabotagesag. Det var mange penge dengang, hvor en håndværker havde en ugeløn på ca. 80 kr.

SAMARBEJDSPOLITIKEN OG POLITIET

Det var politikerne, der bestemte over politiet under besættelsen. Dansk politi blev del af samarbejdspolitikken fra 9. april 1940, af politikerne - om end under protest. De skulle sørge for ordnede forhold i Danmark under den tyske besættelse og dermed accepterede det danske politi at skulle beskytte tyske interesser.

Kilder til **Betjenten**

11. ARTIKEL: milhist.dk

Politiet bliver opløst

En dansk politibetjent bliver ført bort.

Som krigen gik begyndte tyskerne at frygte for, at politiet kunne blive en trussel i tilfælde af en allieret invasion. Mange af dem støttede Modstandsbevægelsen i hemmelighed og i september 1944 arresterede tyskerne 2000 politibetjente under en falsk luftalarm. Mange af dem blev sent til Buchenwald,, hvor omkring 100 af dem samt 40 grænsegendarmen omkom.

Adskillige tusinde undslap tilfangetagelse og tilsluttede sig Modstandsbevægelsen, men resten af krigen var Danmark uden en politistyrke. Lokale vagtværn overtog i mindre grad politiarbejdet, men erstatte det kunne de langt fra.

Om kilden

Titel: Politiet bliver opløst

Url: www.milhist.dk/besattelsen/occup/18_police1_dk.htm

Tidspunkt for download: maj 2011

Udgiver bag siden: Gert Laursen

Renskrivet: POLITIET SOM MODSTANDSFOLK

Som krigen gik begyndte tyskerne at frygte for, at politiet kunne blive en trussel i tilfælde af en allieret invasion. Mange af dem støttede Modstandsbevægelsen i hemmelighed og i september 1944 arresterede tyskerne 2000 politibetjente under en falsk luftalarm. Mange af dem blev sent til Buchenwald(kz-lejr), hvor omkring 100 af dem samt 40 grænsegendarmen omkom.

Kilder til **Betjenten**

12. ARTIKEL: information.dk

Der skulle ikke så meget til for at blive likvideret

Herluf Rasmussen var under besættelsen leder af et illegalt politikompagni, der talte 120 bevæbnede medlemmer. Han har personligt likvideret to personer, som arbejdede sammen med tyskerne under besættelsen.

Det har ikke siden hen givet ham onde drømme, forsikrer han, for som den tidligere københavnske overbetjent formulerer det:

“Selvfølgelig kendte vi som betjente landets love, men lige så snart en arbejdede sammen med tyskerne, så havde vi vores egne love, og så kunne man risikere at blive henrettet. Sådan var det. Og det var nødvendigt dengang, at det var sådan.”

I anledning af premieren på *Flammen & Citronen*, hvis hovedpersoner var blandt de mest aktive stikker-likvidatorer under besættelsen, har Information bedt Herluf berette om sine egne erfaringer med likvideringer. Og de er langt fra entydige. Herluf medgiver nemlig, at “der skulle ikke så meget til for at blive likvideret.”

Om kilden

Titel: Der skulle ikke så meget til for at blive likvideret

Url: www.information.dk/156954

Tidspunkt for download: maj 2011

Udgiver bag siden: Information

Hvor stammer kilden fra?: Citat fra artiklen “Der skulle ikke så meget til for at blive likvideret” skrevet af Ulrik Dahlin 27/03-2008

Renskrevet: RESERVEBETJENTENS OPGAVE

“Oprindelig blev Herluf uddannet som speditør, men under besættelsen blev han med en nabos hjælp ansat som såkaldt reservebetjent.

Sammen med hundredevis af andre reservebetjente fik Herluf til opgave at bevogte jernbaner, elværker, broer osv. mod sabotage.”